

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Възстановява се платеният данък на:

I. Данъчно задължени лица, които не са установени на територията на страната, но са установени и регистрирани за целите на ДДС в друга държава членка – за закупени от тях стоки и получени услуги на територията на страната.

Условията и реда са регламентирани с Наредба № Н-9 от 16.12.2009 г. за възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, неустановени в държавата членка по възстановяване, но установени в друга държава-членка на Европейския съюз - изм. и доп., ДВ, бр. 36 от 1 Май 2021 г.

II. Лица, които не са установени на територията на Европейския съюз, но са регистрирани за целите на ДДС в друга държава членка – на реципрочен принцип.

Условията и реда са регламентирани с Наредба № Н-10 от 24.08.2006 г. за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на чуждестранни лица, които не са установени на територията на Европейския съюз - изм. и доп., ДВ, бр. 36 от 1 Май 2021 г., изм. и доп. ДВ, бр. 5 от 17 януари 2023 г., изм. и доп. ДВ, бр. 45 от 28 Май 2024 г.

III. Данъчно незадължени физически лица, които не са установени на територията на Европейския съюз, извършили са покупки на стоки за лично потребление с начислен данък – след напускане на територията на страната, при условие, че стоките се изнасят в непроменен вид.

Условията и реда са регламентирани с Наредба № Н-12 от 24.08.2006 г. за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на данъчно незадължени физически лица, които не са установени на територията на Европейския съюз.

I. Условия и ред за възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, установени и регистрирани за целите на ДДС на територията на Европейския съюз

Правна регламентация

- **Закон за данък върху добавената стойност (ЗДДС)** – чл. 81, ал. 1, т. 1;

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

• *Наредба № Н-9 от 16.12.2009 г. за възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, неустановени в държавата членка по възстановяване, но установени в друга държава-членка на Европейския съюз.*

Наредбата определя:

- условията и реда за възстановяване на начислен ДДС на данъчно задължени лица, установени и регистрирани за целите на ДДС в друга държава членка на Европейския съюз, за закупени от тях стоки, получени услуги и осъществен внос на територията на страната, и

- условията и реда за подаване на искане за възстановяване на ДДС на данъчно задължени лица, установени в страната и регистрирани по ЗДДС, за закупени от тях стоки, получени услуги или осъществен внос на територията на друга държава членка на Европейския съюз, включително за закупени от тях стоки на територията на Северна Ирландия, и

- условията и редът за възстановяване на начислен данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, установени и идентифицирани за целите на данък върху добавената стойност в Северна Ирландия с идентификационен номер по ДДС, който съдържа знака/префикса "XI" за закупени от тях стоки и осъществен внос на територията на страната (чл. 1, ал. 1, т. 3 от Наредба № Н-9 – нова, ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Настоящият раздел разглежда само условията и реда за възстановяване на начислен ДДС на данъчно задължени лица, установени и регистрирани за целите на ДДС в друга държава членка на Европейския съюз, включително в Северна Ирландия, за закупени от тях стоки, получени услуги и осъществен внос на територията на страната.

Условия за възстановяване – чл. 2, ал. 1 от Наредба № Н-9, в сила от 01.05.2021 г.

ДДС се възстановява на данъчно задължено лице, неустановено в страната, което отговаря на следните условия:

1. за периода на възстановяване не е имало седалище, адрес на управление или постоянен обект, или при липса на такива - постоянен адрес или обичайно пребиваване на територията на страната, и

2. за периода на възстановяване не е извършвало доставки с място на изпълнение на територията на страната с изключение на доставки

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

а) облагаеми с нулева ставка, транспортни услуги и спомагателни услуги за тях, и/или за които получателят е лице - платец на данъка съгласно чл. 82, ал. 2 от ЗДДС, и/или

б) доставки на стоки и услуги по режим в Съюза и доставки на стоки по режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, за които съгласно чл. 152, ал. 7, т. 3 и ал. 8, т. 4 от ЗДДС страната е държава членка по потребление (чл. 2, ал. 1, т. 2, б. „б“ от Наредба № Н-9 - в сила от 01.07. 2021 г.), и

3. лицето е регистрирано за целите на ДДС в държавата членка, в която е установено.

Условия за възстановяване на данъчно задължено лице, установено в Северна Ирландия – чл. 2, ал. 2 от Наредба № Н-9, в сила от 01.05.2021 г.

Данък върху добавената стойност по реда на тази наредба се възстановява на данъчно задължено лице, установено в Северна Ирландия, което отговаря на следните условия:

1. за периода на възстановяване не е имало седалище и адрес на управление или постоянен обект, от който се осъществяват доставки на стоки с място на изпълнение на територията на страната, или при липса на такива - постоянен адрес или обичайно пребиваване на територията на страната, и

2. за периода на възстановяване не е извършвало доставки на стоки с място на изпълнение на територията на страната съгласно ЗДДС с изключение на:

а) доставки на стоки, облагаеми с нулева ставка, и/или доставки, за които получателят е лице - платец на данъка съгласно чл. 82, ал. 2, т. 1 и 2 от ЗДДС, и/или

б) доставки на стоки по режим в Съюза и доставки на стоки по режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, за които съгласно чл. 152, ал. 7, т. 3 и ал. 8, т. 4 от ЗДДС страната е държава членка по потребление (чл. 2, ал. 2, т. 2, б. „б“ от Наредба № Н-9 - в сила от 01.07.2021 г.), и

3. за периода на възстановяване лицето е идентифицирано за целите на данък върху добавената стойност в Северна Ирландия с идентификационен номер по ДДС, който съдържа знака/префикса "XI" (чл. 2, ал. 2, т. 3 от Наредба № Н-9 - в сила от 01.07.2021 г.).

Права и ограничения

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Данъчно задълженото лице по чл. 2, ал. 1 от Наредба № Н-9, неустановено в страната - заявител, има право да му бъде възстановен начисленият от доставчик – регистрирано по ЗДДС лице, ДДС за получени от него на територията на страната стоки и услуги по облагаеми доставки, както и по осъществен от него внос, а данъчно задълженото лице по чл. 2, ал. 2 от Наредба № Н-9, установено в Северна Ирландия, има право да му бъде възстановен начисленият от регистрирано по ЗДДС лице данък върху добавената стойност единствено за закупени от него стоки на територията на страната и за осъществен внос на стоки на територията на страната (чл. 3, ал. 1 от Наредба № Н-9 - изм., ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Това право е налице, когато стоките и услугите се използват за доставки с място на изпълнение извън територията на страната, които биха дали право на приспадане съгласно Глава седма – “Данъчен кредит” от ЗДДС, ако мястото на изпълнение беше на територията на страната, както и за доставките с място на изпълнение на територията на страната по чл. 2 (чл. 3, ал. 2 от Наредба № Н-9 - изм., ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Правото на възстановяване е налице, когато данъчно задълженото лице - заявител извършва в държавата членка по установяване/Северна Ирландия облагаеми доставки с право на приспадане на данъчен кредит (чл. 3, ал. 3 от Наредба № Н-9 - изм., ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Ограниченията, които се прилагат към данъчно задължените лица, установени на територията на страната ни и регистрирани по ЗДДС относно правото им на приспадане на данъчен кредит, са приложими относно правото на данъчно задълженото лице, неустановено в страната - заявител за възстановяване на данък върху добавената стойност.

Правото на възстановяване на данък върху добавената стойност за направени покупки на стоки или услуги се отнася за фактурирани доставки, по които данъкът е станал изискуем, и за осъществен внос на стоки по време на периода на възстановяване.

По реда на Наредбата за начислен неправомерно данък за получени доставки на стоки и услуги за данъчно задълженото лице, неустановено в страната - заявител, не е налице право на данъчен кредит.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Данъчно задълженото лице, неустановено в страната - заявител, има право на частично възстановяване на данъка върху добавената стойност, когато в държавата членка по установяване/Северна Ирландия извършва както доставки с право на приспадане на данъчен кредит, така и доставки, за които не е налице такова право. Размерът на данъка за възстановяване се изчислява на базата на приложимия от лицето коефициент за право на частичен данъчен кредит, изчислен по правилата в държавата членка по установяването му (чл. 3, ал. 4 от Наредба № Н-9 - изм., ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Независимо че лицето извършва в държавата членка по установяване/Северна Ирландия както доставки с право на приспадане на данъчен кредит, така и доставки, за които не е налице такова право, когато конкретната доставка е предназначена само за извършваните от него доставки с право на данъчен кредит, лицето има право да му бъде възстановен целият данък.

Ако след подаването на искането за възстановяване на данъка има промяна в посочения от лицето коефициент за право на частичен данъчен кредит, лицето има право да коригира посочената в предходно искане сума за възстановяване или вече възстановена сума. Корекцията се извършва през календарната година, следваща съответния период на възстановяване с представяне на декларация, подадена чрез електронния портал на държавата членка по установяване в срок до 30 септември на същата година.

Упражняване на правото

Правото на възстановяване на данък върху добавената стойност се упражнява от данъчно задълженото лице, неустановено в страната - заявител чрез:

- подаване на искане за възстановяване до компетентния орган по приходите на Националната агенция за приходите посредством електронен портал създаден в държавата членка по установяване на лицето.

Начинът на подаване на искането за възстановяване чрез електронен портал, създаден в държавата членка по установяване на лицето се определя от тази държава членка.

Информацията в искането за възстановяване, както и евентуално поисканата допълнителна информация, се предоставя от лицето на български или английски език.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Правото за възстановяване на начислен данък върху добавената стойност, начислен за получени от лицето стоки и услуги, се упражнява лично или чрез упълномощено лице.

Срок за упражняване на правото

Данъчно задълженото лице, неустановено в страната - заявител може да упражни правото си на възстановяване на данъка върху добавената стойност най – късно **до 30 септември на календарната годината, следваща годината, през която е възникнало правото на възстановяване на данъка.**

Корекции

Когато лицето установи неправилно отразени фактури или документи за внос в подадено от него искане за възстановяване, може да подаде корекционно искане за възстановяване. Корекционното искане може да бъде подадено до края на календарната година, следваща периода на възстановяване.

Ако след подаването на искането за възстановяване на данъка има промяна в посочения от лицето коефициент за право на частичен данъчен кредит, лицето има право да коригира посочената в предходно искане сума за възстановяване или вече възстановена сума. Корекцията се извършва през календарната година, следваща съответния период на възстановяване с представяне на декларация, подадена чрез електронния портал на държавата членка в срок до 30 септември на същата година.

Период на възстановяване

Периодът, за който се извършва възстановяване на данъка, е календарно тримесечие и/или календарна година. (максимум едно лице може да подаде пет искания за възстановяване, четири за четирите календарни тримесечия и едно за календарната година)

Искането за възстановяване на ДДС може да се отнася за период, по-кратък от календарно тримесечие, само когато този период е остатък от календарната година.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Минимални прагове на възстановяване

Когато искането за възстановяване е за срок от календарно тримесечие, сумата на данъка за възстановяване не може да бъде по-малка от 800 лв. (400 евро).

Когато искането е за срок от една календарна година или за остатъка от същата, възстановяване на данък се допуска само ако сумата на данъка, за който е възникнало право на възстановяване, е равна или надвишава 100 лв. (50 евро).

Срокове за обработване на заявлението

Ако не е поискана допълнителна информация, максималният срок е 4 месеца.

Ако е поискана допълнителна информация, максималният срок е 8 месеца.

Ако е поискана нова допълнителна информация, максималният срок е 8 месеца.

Решения

Решението на органа по приходите относно правото на лицето за възстановяване и решението на горестоящия административен орган относно обжалването от лицето решение на органа по приходите се връчват на данъчно задълженото лице-заявител.

Връчването на решението на органа по приходите и решението на решаващия орган се извършва по електронен път чрез електронно съобщение, съдържащо електронна препратка към решението. За удостоверяването на датата на връчване на съобщението на лицето- титуляр на искането за възстановяване или неговия пълномощник е приложим чл. 30, ал. 6 от *Данъчно-осигурителния процесуален кодекс*. В случай че при връчване на решението по чл. 7 от Наредба № Н-9 лицето не активира електронната препратка до изтичане на 14-дневен срок от изпращане на електронното съобщение, на 15-ия ден отново се изпраща по електронен път електронно съобщение, съдържащо електронната препратка към решението. В случай че лицето не активира електронната препратка до изтичане на 20-дневен срок от повторното изпращане на електронно съобщение, решението по чл. 7 се счита за редовно връчено (чл. 11, ал. 1 от Наредба № Н-9 - изм. ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.).

Възстановяване на данъка

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Независимо от датата на връчване на решението (Актът за прихващане и/или възстановяване), данъкът, подлежащ на възстановяване, се възстановява на лицето не по-късно от десет работни дни от крайните срокове за възстановяване, определени с Наредбата **по посочена банкова сметка от лицето-титуляр на искането за възстановяване.**

В случай че сумата за възстановяване бъде изплатена след изтичане на определените с Наредбата срокове, на данъчно задълженото лице - заявител следва да се изплати законната лихва.

Лихва не се дължи, ако лицето не предостави поисканата допълнителна или нова допълнителна информация в рамките на определените с Наредбата срокове.

Лихвата се дължи за периода от изтичане на крайния срок за възстановяване до датата, на която сумата е постъпила по банковата сметка на лицето.

Допълнителна информация

Когато органът по приходите прецени, че не разполага с необходимата информация, относима към искането за възстановяване, може да изиска по електронен път допълнителна информация от лицето, упълномощеното от него лице или държавата членка по установяване на лицето.

Ако е необходимо, органът по приходите може по електронен път да поиска нова допълнителна информация.

Органът по приходите може да поиска да бъде предоставено копие или оригинал на фактурата или документа за внос. След приключване на производството оригиналните документи се връщат на лицето.

Срокът за представяне на горепосочената информация е един месец от получаване на искането за предоставяне на същата от данъчно задълженото лице - заявител.

ВАЖНО:

Съгласно § 9 от Преходните и заключителните разпоредби към *Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-9 от 2009 г. за възстановяване на данъка върху добавената стойност на данъчно задължени лица, неустановени в държавата членка по възстановяване, но установени в друга държава-членка на Европейския съюз* (обн. - ДВ, бр.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

36 от 2021 г., в сила от 01.05.2021 г.) възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, установени в Обединено кралство Великобритания, които не са установени на територията на страната, за получени стоки на територията на страната до 31 декември 2020 г. включително, **до влизане в сила на тази наредба (до 01.05.2021 г.), се извършва по досегашния ред.**

II. Условия и ред за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на чуждестранни лица, които не са установени на територията на Европейския съюз

Правна регламентация

- *Закон за данък върху добавената стойност (ЗДДС) – чл. 81, ал. 1, т. 2;*
- *Наредба № Н-10 от 24 август 2006 г. за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на чуждестранни лица, които не са установени на територията на Европейския съюз (Наредба № Н-10).*

Наредбата определя редът и документите за възстановяване на правомерно начисления ДДС на чуждестранни лица, които не са установени на територията на Европейския съюз и са установени в трети страни, за закупените от тях стоки, получените услуги и осъществен внос на територията на страната (**чл. 1 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.**).

Лица, имащи право на възстановяване на ДДС (условия, определящи едно лице като „чуждестранно лице“):

Право да поиска да му бъде възстановен ДДС има всяко данъчно задължено лице (лице, което извършва независима икономическа дейност, без значение от целите и резултатите от нея), за което са изпълнени едновременно следните условия за периода, за който се отнася искането за възстановяване:

1. лицето няма седалище и адрес на управление, постоянен обект от който да е извършвало доставки на стоки и/или услуги с място на изпълнение на територията на страната, постоянен адрес или обичайно пребиваване на територията на страната (чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредба № Н-10 - доп., ДВ, бр. 36 от 2021 г.);

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

2. лицето не е извършвало доставки с място на изпълнение на територията на страната съгласно ЗДДС с изключение на доставка на:

- транспортни услуги и услуги, свързани с международен транспорт по смисъла на чл. 30 и 31 от ЗДДС;
- стоки и услуги, за които данъкът е изискуем от получателя по доставката, съгласно чл. 82, ал. 2 от ЗДДС;
- доставки, за които съгласно чл. 152, ал. 6, т. 3, ал. 7, т. 3, букви "б" и/или "в" и ал. 8, т. 4 от ЗДДС страната е държава членка по потребление (чл. 2, ал. 1, т. 2, б. „в“ от Наредба № Н-10 – нова, ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.07.2021 г.):

аа) доставки на услуги, за които лицето прилага режим извън Съюза, и/или

бб) вътреобщностни дистанционни продажби на стоки, за които лицето прилага режим в Съюза, и/или

вв) доставки на стоки от лице, улесняващо продажба по чл. 14а, ал. 5, т. 3 от ЗДДС, когато изпращането или транспортирането на стоките започва и завършва на територията на страната, за които лицето прилага режим в Съюза, и/или

гг) доставки на стоки, за които лицето прилага режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии.

3. страната, в която лицето е установено, е посочена в списъка на страните, които възстановяват ДДС или друг подобен данък на български лица, утвърден от министъра на финансите и министъра на външните работи.

ВАЖНО: Точка 3 на чл. 2, ал. 1 от Наредба № Н-10 е отменена с ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.

Условия, при които възниква правото на възстановяване

1. Лицето има право на възстановяване на начислен данък върху добавената стойност за получени от него стоки и услуги и осъществен от него внос, които впоследствие ще се използват за извършвани от лицето облагаеми доставки в страната, където то е установено, при условие, че същите биха били с право на данъчен кредит, ако се извършват на територията на

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

страната (ал. 2 и 3 на чл. 2 от Наредба № Н-10). **ВАЖНО: Алинеи 2 и 3 на чл. 2, ал. 1 от Наредба № Н-10 са отменени с ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.**

2. Размерът на данъка, за който е възникнало правото на възстановяване през календарната година или за остатъка от същата да е не по-малък от 100 лева (ал. 6 на чл. 3 от Наредба № Н-10 – изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 01.01.2023 г.).

С ДВ бр. 45 от 2024 г. са създадени **нови чл. 2а (в сила от 28.05.2024 г.) и чл. 2б (в сила от 01.01.2025 г.) в Наредба № Н-10**, по силата на които:

Правото на възстановяване при условията на тази наредба има всяко **чуждестранно лице, установено в страна, посочена в списък на страните, които възстановяват данък върху добавената стойност или подобен данък на български лица**, утвърден със заповед от министъра на финансите и министъра на външните работи. Заповедта се публикува на официалната интернет страница на Министерството на финансите и на Министерството на външните работи (**ал. 1 на чл. 2а от Наредба № Н-10**).

Лицето по ал. 1 на чл. 2а има право да му бъде възстановен начисленият от доставчик - регистрирано по ЗДДС лице, данък върху добавената стойност за получени от него стоки и/или услуги по облагаема доставка и/или осъществен от него внос в периода, за който се отнася искането за възстановяване по чл. 3, ал. 1, т. 1, когато:

1. стоките и/или услугите се използват за целите на извършваните от лицето облагаеми доставки в страната, където лицето е установено, които биха били с право на данъчен кредит, ако се извършват на територията на страната;

2. стоките и/или услугите се използват за извършване на доставки по чл. 30 и 31 от ЗДДС (**ал. 2 на чл. 2а от Наредба № Н-10**).

Правото на възстановяване по ал. 2 не е налице, когато начисленият от доставчик - регистрирано по Закона за данък върху добавената стойност лице, данък върху добавената стойност е без право на данъчен кредит съгласно ЗДДС (**ал. 3 на чл. 2а от Наредба № Н-10**).

Чуждестранно лице, установено в страна извън списъка по чл. 2а, ал. 1, включително страна, която не прилага облагане с данък върху добавената стойност или подобен данък, има право на възстановяване на данъка, начислен по облагаема доставка от

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

доставчик, регистриран по ЗДДС и/или при осъществен от лицето внос, само за следните стоки и/или услуги:

1. осигуряване на достъп до панаири, изложби, симпозиуми, конгреси и конференции от търговски или професионален характер, провеждани на територията на страната, използван за целите на независимата икономическа дейност на лицето;

2. ношувки, консумация на храна и напитки, транспортни услуги, свързани с мероприятията по т. 1;

3. стоки и/или услуги с незначителна стойност с рекламна цел за независимата икономическа дейност на лицето, включително мостри (**ал. 1 на чл. 26 от Наредба № Н-10**).

(2) Данък върху добавената стойност за получените стоки и/или услуги по ал. 1 се възстановява, когато стоките и/или услугите се използват за целите на извършваните от лицето по ал. 1 облагаеми доставки в страната, където лицето е установено, които биха били с право на данъчен кредит, ако се извършват на територията на страната (**ал. 2 на чл. 26 от Наредба № Н-10**).

Упражняване на правото на възстановяване и необходими документи

Правото на възстановяване на ДДС възниква, когато подлежащият на възстановяване данък стане изискуем и се упражнява чрез упълномощен от чуждестранното лице агент, който действа от името и за сметка на лицето.

Чуждестранното юридическо лице упражнява правото си на възстановяване на данък върху добавената стойност, като предостави на агента, а той от своя страна на компетентния орган по приходите следните документи:

1. искане за възстановяване на данък върху добавената стойност по образец (т. 1 на чл. 3, ал. 1 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.):

а) с попълнена част I от образца за лицето по чл. 2а, ал. 1;

б) (**в сила от 01.01.2025 г.**) с попълнена част II от образца за лицето по чл. 2б, ал. 1;

2. (изм. - ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.) декларация, че са изпълнени условията по:

а) чл. 1, 2 и 2а - за лице по чл. 2а, ал. 1;

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

б) (В сила от 01.01.2025 г.) чл. 1, 2 и 2б - за лице по чл. 2б, ал. 1;

3. оригинално удостоверение, издадено от компетентния данъчен орган на страната, където лицето е установено, доказващо, че лицето извършва стопанска дейност съгласно член 18, параграф 3, буква "а" от *Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност* (ОВ, L 77 от 23 март 2011 г.); удостоверението може да бъде електронно, когато същото може да бъде проверено по електронен път на официалната интернет страница на компетентния данъчен орган; удостоверението следва да бъде придружено с точен превод на български език, извършен от заклет преводач; когато компетентният орган по приходите разполага с удостоверение за статута на лицето, издадено и представено във връзка с подадено вече искане (по т. 1 на чл. 3, ал. 1) преди не повече от дванадесет месеца преди датата на последващо искане, лицето не е длъжно да представя отново такова удостоверение (т. 3 на чл. 3, ал. 1 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 17.01.2023 г.);

4. заверени от лицето копия на данъчните документи за получените доставки или документи за осъществен внос, за които се иска възстановяване на данък върху добавената стойност (т. 4 на чл. 3, ал. 1 от Наредба № Н-10 – изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 17.01.2023 г.);

5. писмено пълномощно за упълномощаване на агента. Упълномощаването се извършва писмено (ал. 2 на чл. 5 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.).

Срок на предявяване

Правото на възстановяване се упражнява най-късно до 30 юни на годината, следваща годината, в която е възникнало правото на възстановяване на данъка.

Искането за възстановяване може да се отнася за период, по-малък от 1 календарна година, но не по-малък от 3 месеца. В този случай възстановяване на данък се допуска при условие, че размерът на данъка е равен или надвишава 800 лева (ал. 4 на чл. 3 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 01.01.2023 г.). Също така искането за възстановяване

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

може да се отнася за период, по-малък от 3 месеца, ако този период е остатък от календарната година. Когато искането за възстановяване се отнася за период от една календарна година или за остатъка от същата, възстановяване на данък на лицето се допуска при условие, че размерът на данъка е равен или надвишава 100 лв. (ал. 6 на чл. 3 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 01.01.2023 г.).

ДДС се възстановява от компетентния орган по приходите в български левове, по банкова сметка, посочена в искането за възстановяване, в срок до 6 месеца от постъпването на искането, като разходите по превода на възстановения данък са за сметка на чуждестранното лице. Компетентният орган по приходите съхранява информация за данъчните документи и за документите за осъществения внос, по които данъкът е възстановен (ал. 3 на чл. 6 от Наредба № Н-10 - изм., ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 17.01.2023 г.). С ДВ, бр. 5 от 2023 г., считано от 17.01.2023 г. е отменена ал. 4 на чл. 6 от Наредба № Н-10. Цитираната алинея, в сила до 16.01.2023 г., предвижда компетентният орган по приходите, след като е възстановил данъка върху добавената стойност, да прави негодни за повторна употреба за целите на тази наредба представените документи чрез щамповане върху тях на текста „ДДС изплатен“ и да ги връща на агента на лицето в едномесечен срок от датата на възстановяване на данъка по сметка на лицето.

В случаите на неправомерно възстановен данък, същият подлежи на връщане от лицето или от неговия агент със законната лихва. Агентът има задължението при получаване на уведомление за възстановяване на неправомерно възстановен данък **да го възстанови заедно с начислената лихва в седемдневен срок, считано от датата на получаване на уведомлението (ал. 5 на чл. 6 от Наредба № Н-10 - доп., ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.).**

При неизпълнение на задълженията по ал. 5 на чл. 6 от страна на лицето или неговия агент компетентният орган по приходите има право да:

1. (доп. - ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.) удържи сумата на неправомерно възстановения данък при последващи молби за възстановяване на данък върху добавената стойност **до размера на сумата, подлежаща на връщане, заедно с начислената лихва;**

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

2. откаже да възстановява на същото това лице данък върху добавената стойност за период от две години, считано от датата на подаване на искането за възстановяване, за което е налице неправомерно възстановен данък.

ВАЖНО:

- Със Заповед № ЗМФ-204 от 16.03.2021 г. на Министерство на финансите и № 95-00-142 от 09.03.2021 г. на Министерство на външните работи е утвърден списък на държавите, на чиито местни лица ще се възстановява ДДС по Наредба № Н-10. **На ред 11 от цитирания списък са посочени Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия.**

- Лице по чл. 159б, ал. 1, 4 и 5 от ЗДДС, което не е установено по седалище и адрес на управление на територията на Европейския съюз, включително и с постоянен обект, има право на възстановяване на данък върху добавената стойност за получени доставки на стоки и/или услуги с място на изпълнение на територията на страната във връзка с извършвани от него доставки на услуги, за които лицето прилага режим в Съюза или режим извън Съюза, **като не се прилагат чл. 2а, ал. 1 и чл. 2б, ал. 1 и изискването за използване на агент по чл. 3, ал. 1, чл. 4 и чл. 5, ал. 1, 2 и 3** (чл. 10, ал. 1 от Наредба № Н-10 – нов, ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.07.2021 г., изм. - ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 17.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.).

- Лице, което не е установено по седалище и адрес на управление на територията на Европейския съюз, включително и с постоянен обект, и е регистрирано в друга държава членка за прилагане на **режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии**, има право на възстановяване на данък върху добавената стойност за получени доставки на стоки и/или услуги с място на изпълнение на територията на страната във връзка с извършвани от него доставки на стоки, за които лицето прилага режима, **като чл. 2а, ал. 1 и чл. 2б, ал. 1 не се прилагат** (чл. 10, ал. 2 от Наредба № Н-10 – нов, ДВ, бр. 36 от 2021 г., в сила от 01.07.2021 г., изм. – ДВ, бр. 5 от 2023 г., в сила от 17.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2024 г., в сила от 28.05.2024 г.).

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

III. Условия и ред за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на данъчно незадължени физически лица, които не са установени на територията на Европейския съюз

Правна регламентация:

- *Закон за данък върху добавената стойност (ЗДДС) – чл. 81, ал. 1, т. 3;*
- *Наредба № Н-12 от 24 август 2006 г. за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на данъчно незадължени физически лица, които не са установени на територията на Европейския съюз.*

Наредбата определя редът и документите за възстановяване на начисления и платен данък върху добавената стойност на чуждестранни физически лица за закупени и изнесени от тях стоки в личния им багаж за лично потребление в непроменен вид от територията на страната.

Лица, имащи право на възстановяване на ДДС (условия, определящи едно лице като “чуждестранно физическо лице”):

Право да поиска да му бъде възстановен ДДС има всяко данъчно незадължено физическо лице, което има постоянно местожителство извън територията на Европейския съюз.

За целите на възстановяване на данъка долуизброените лица не се считат за чуждестранни физически лица:

1. членовете на дипломатическия и административно-техническия персонал, определени съгласно чл. 1, букви „d” и „f” на *Виенската конвенция за дипломатическите отношения*, и членовете на техните семейства;

2. консулските длъжности и консулските служители, определени съгласно чл. 1, букви „d” и „e” на *Виенската конвенция за консулските отношения*, и членовете на техните семейства;

3. членовете на персонала на персонала на представителства на междуправителствени организации, които функционират на територията на Република България по силата на международен договор, сключен от Република България със съответната организация.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Условия, при които възниква правото на възстановяване:

1. Чуждестранното физическо лице да изнесе стоките извън територията на Европейския съюз в непроменен вид не по-късно от последния ден на третия месец, следващ месеца, през който е издадена фактурата за получената доставка. Стоки в непроменен вид са: всяко моторно превозно средство, както и всяка стока, с изключение на моторните превозни средства, която до момента на изнасянето ѝ не е била използвана по предназначение, с изключение на изпробването ѝ.
2. Доставчикът на стоките е лице, което към датата на издаване на фактурата има право да извършва продажби на стоки с право на възстановяване на данък върху добавената стойност.
3. Размерът на данъка по една фактура е равен или надвишава 50 лева или равностойността му в евро.
4. Правото за възстановяване на данъка е упражнено не по-късно от 6 месеца от издаване на фактурата за получената доставка.
5. Стоките не са: алкохолни напитки, тютюн и тютюневи изделия, течни горива.

Упражняване на правото на възстановяване и необходими документи

Данъкът върху добавената стойност се възстановява на чуждестранното физическо лице чрез лице наречено „агент“, който действа от името и за сметка на чуждестранното лице или доставчик на стоката. За услугата по възстановяването чуждестранното физическо заплаща комисионна на агента в размер, договорен между страните. Чуждестранното физическо лице упражнява правото си на възстановяване на данъка върху добавената стойност, като предостави на агента или на доставчика на стоката следните документи:

1. Заверени от митническите органи първи и втори екземпляр от искане за възстановяване на платен данък върху добавената стойност по образец, подписан лично от чуждестранното лице. Искането за възстановяване се попълва в три екземпляра на български език, като името, фамилията, номера на паспорта и адреса на чуждестранното лице се попълват и на латиница. За всяка фактура, по която се иска възстановяване на данък върху добавената стойност се попълва отделно искане, в което се описват само стоките от съответната фактура, които се изнасят.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

2. Заверен от митническите органи оригинал на фактура или друг подобен документ за получените стоки, които се изнасят извън територията на Европейския съюз и за които се иска възстановяване на платения данък върху добавената стойност.

Заверката на посочените документи се извършва от митническите органи по искане на чуждестранното физическо лице.

Ако данъкът върху добавената стойност, подлежащ на възстановяване, се изплаща на чуждестранното физическо лице от агента, същият се възстановява на агента от доставчика на стоките.

Изплащане на данъка на чуждестранното физическо лице

Агентът или доставчикът на стоката нарежда изплащането на подлежащия на възстановяване данък върху добавената стойност на чуждестранното физическо лице в български левове. Изплащането се извършва при спазване на специалните нормативни изисквания за плащанията, след като агентът или доставчикът на стоката задължително извърши проверка и се увери, че са изпълнени всички изисквания на тази наредба, даващи право на възстановяване на данъка върху добавената стойност. Изплащането се извършва в момента на представяне на документите по чл. 4, ал. 1 от Наредбата или в друг срок, който е договорен между лицата, но не по-късно от края на месеца, през който изтича шестмесечния срок от датата на издаване на фактурата за получената доставка.

Когато агентът или доставчикът на стоката откаже изплащането на данъка върху добавената стойност на чуждестранното физическо лице, незабавно връща получените документи по чл. 4, ал. 1 от Наредбата и уведомява чуждестранното физическо лице за причините, поради които е отказал изплащането на данъка.

След като е изплатил данъка върху добавената стойност, агентът или доставчикът на стоката задържа оригинала на фактурата и първия и втория екземпляр от искането, по които е изплатил данъка върху добавената стойност, и ги прави негодни за повторна употреба чрез шамповане върху тях на текста "ДДС изплатен", следван от наименованието на агента.

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪКА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

Агентът или доставчикът на стоката е длъжен да съхранява в счетоводството си втория екземпляр от завереното искане за възстановяване на платен данък върху добавената стойност от чуждестранно физическо лице.

(изм. - ДВ, бр. 6 от 2012 г., в сила от 20.01.2012 г.)